

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Ludevít Procházka

co skladatel českých písní a sborů.

(Pokračování.)

„Svoji k svému“ slove 11. z písní Procházkových na slova od Pešky, která již snad pro důmyslný obsah *různých* slov našemu zpěvumilovnému obecenstvu „Národními Listy“ doporučena byla a jižto Procházka *různou* myšlenkou mnohoplodného hudebního talentu svého oživit se snažil, jak již z nadepsaného tempa „Rázně, Tempo giusto“ se dočítáme. Množství not a forma skladby, Procházkoví obvyklá, ručí věru za to, že by tato skladba charakteristický kousek klavírní, asi tak vlasteneckou píseň *beze slov* slušně representovala. Leč sluch kritický svede posuzovatele bedlivého na onu zvratku cestičku, na níž Procházka, kdykoli po ní nějakou novou skladbu světu přináší, skoro pokaždé klopýtne. Dlužno na

mnohý poklesek v *písní* té, má-li nám skutečným *zpěvem* býti, poukázat, ergo: svoji k svému! —

Hudba má svá práva i své povinnosti: vzletem myšlenek a zpěvností slovům barvy a *života* dodati, leč také s nimi v nerozlučném svazku věrného a svorného manželství setrvati. Co v manželství příčinou nesváru, to v hudbě následkem nepravého *rytmu*. Ladný zpěv a někdy bodrá myšlenka litá pustě po krajině, v níž Procházkoví *zákon* jest pouhou bájí a *časomíra* holým strništěm. Hřích je otcem viny. Tim zbloudil skladatel do jiného výměru básníkovi opačného taktu (trojčtvrtového), jenž přirozenou svou *mírností* a *lehkostí* *různosti* předepsané pozbývá, maje toliko *jednu* jen dobu těžkou (thesis).

Jestliže rytmus zvětřelý a temperace taktu dovádívá, jak možno mluvit o karakteru *mužné* *různosti*? Radíme upřímně mladému p. komponistovi, aby více šetřil rytmu a metrum českého, a skladby jeho budou zpěvnější, než je počátek vrch uvedené písně jeho. Hle tu bílé na černém!

Perioda I.

Rázně. Tempo giusto.

Úryvek I.

Úryvek III.

Úryvek II.

Úryvek IV.

Perioda II.

Úryvek I.

Úryvek III.

Úryvek II.

Úryvek IV.

Každá věta písně té sestává ze dvou dvoutaktových úryvků. Úryvek I. se III. a II. se IV. musí býti co do rytmu logicky proveden. Taktéž úryvky druhé periody. Této logiky pohřešujeme hned v úryvku prvním u porovnání s třetím, v němžto na celý motiv — „páže k páži“ — pouze slabiky — „ráží“ — připadají; a ještě hůře v úryvku druhém ohledně čtvrtého, v němžto celý takt jedinou koncovkou — „ský“ na úplný motiv — „obrovský“ — zúhruje.

Na místě

Svoji k svému! | páže k páži! | čiňme řetěz | obrovský!
Nechť na život | náš doráží | záhuby meč | lotrovský, atd.

předělal skladatel:

Svoji k svému! | páže k páži! | čiňme řetěz | obrovský!
Nechť na život náš do | ráží— | záhuby meč lotrov | ský atd.

Uznal-li skladatel za slušné neprohřešovati se proti *eurythmu*, neměl již se dopouštěti přečinů rytmických vůbec. Ale *quantita*?

Zbavena libovůlí komponistovou historického práva svého, pláče přepřilíš, než abychom se sirotka neujali. Viz obrazec! V II. taktě úryvku prvního, hle *dvakrát krátkou* notu *na dvakrát dlouhou* slabiku, totiž: (k pá—ži) a vedle motivu toho ještě čtvrtovou pomlku, snad proto, aby totéž místo třetí sloky ve slově tím samým způsobem zlehčeném, ještě porušeno bylo ve souvislosti slovesné, totiž (spojil — na věky) atd.

V třetím úryvku vadí patrně slovo *život* tím více, že je triola tu se nacházející už sama o sobě trojdílným taktem, jehož třetí část lehkou čtvrt (arsis) značí. Poklesek druhu toho vrchovaté míry nabývá v druhé periodě, v úryvku I. a III., kdež v oblíbeném triolu arsis k tomu ještě osmerkou zastoupenou slabiku „zrá“ — přízvukem i přírodní délkou opatřenou tak krátce odbývá, a po rovnoprávnosti (?) krátkou slabiku — „da“ až brůza dlouhou notou poděluje. K vůli rozmanitosti hned v sousedních taktech tatáž vada o—po—vá—ží. A tak více.

Zbývá toliko stručně se zmíniti o doprůvodu písně. Nač píseň, je-li dobrá, přeplňovati titěrným a nevkusným pozlátkem, kdeby dobře promyšlený průvod jednoduchý byl opravdu šperkem ozdobným, a hlubokého zpěvu zcela důstojným?

Ano, „svorná vůle, svorný duch divy činí,“ tak pějeme v písni, leč namnoze nepohnula slova tato skladatele k přísnému šetření svorné vůle a svorného ducha v *harmonii*. Některý akkord, mnohdy celý takt *přeplněn* celou sesutinou tónův, že hráči nestačí jedenácte prstův, které hnedle v jiném taktu pro *chudobu* akkordu dřavého co robiti nemají.

Jak snadno se může státi, že mnohý obratem harmonickým poněkud ozbrojený improvisator, znaje nápěv písně, velmi vkusně doprovodí; ale kde jest přesný charakter a ráznoť písně?

Skladatel se zavedl slepým efektem, chtě intervally přeplněným akkordem dobytí rázu, mohůtnosti a síly, již se toliko symetrickým rozložením intervallův a pravidelným jich zdvojnásobňováním dodělati lze.

Toho u skladatele marně hledáme.

Méně důležité intervally zdvojuje, a více důležité ve svých trojzvucích vynechává, takže v některém z nich tercij *tříkráte* a kvintu jen *jednou* nalazáme, kdežto trojzvuk tento s předešlým v *rovném* pohybu a tedy v *špatném* spojení stojí, následkem čehož zjevné kvinty a *zakryté* oktávy (mnohem hůř než zjevné znějící) se naskytují. Tak to nalazáme v 6. taktě předešlého.

Druhý takt refrainu chová sice dobře upotřebený kvint-sextový akkord, ale skladateli nezdálo se býti za dobré šetřiti logické důslednosti v taktu čtvrtém, v němžto akkord zmíněný nic jiného není, nežli pouhé přednesení na stupeň vyšší, a protož také se dvěma kvintama předveden býti neměl.

Příliš rozvláčná dohra tratí dokona svého půvabu rezervaností a neladem šíré myšlenky, která skladatele z nejlepší blouznivosti do všední obyčejnosti vrhá a posluchači proti vši jeho vůli do duševního nápoje makoviny *přisypává*. Není naší úlohou přednášky o nauce hudební zde držeti, leč aby budoucně pěknému úkolu snáze dostal a národu na nejkrásnější zpěvy bohatému důstojnější plody ducha svého přinášel, upozorňujeme skladatele národního na slova jisté hudební autority:

Básníkem hudebním se ovšem člověk rodí, ale *skladatel* musí sobě *zákony* umění svého hluboce vštípiti a jen ten má právo *komponistou* slouti, kdo hudební svůj *talent* ouzce pojí s hudební *vědou*.

Svoji k svému!

(Pokra čování.)

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

Sonata Cis-moll (op. 27 čís. 2.)

Hlavní účel tohoto rozebírání sonat Beethovenových s esthétického stanoviska jest ten, bychom mladým pianistům podali vodítko a komentár při studium těchto nejznamenitějších výtvorů pro piano, a pročež počínáme zrovna s jednou z nejvýbornějších.

Sonata Cis-moll, jižto poznamenání „quasi fantasia“ připojeno jest, náleží bez odporu k největším a k nejznačnějším útvorům nejen v kruhu sonat; nýbrž i v oboru veškeré Beethovenovy instrumentální hudby. Dobylať si také vždy zvláštní přízně u pianistů, jako sonata pathetická. Dílo toto je tak Beethovenovské, že bychom s ní takřka druhou hlavní periodu sonat otevřítí mohli. Nicméně však patří k přechodním pracím, anto v druhé větě ještě na Haydno-Mozartovskou periodu upomíná. Není ještě nový princip veskrz v celku důsledně proveden. Jen o první a poslední větě může se to tvrditi. Někteří nazvali sonatu tuto „sonatou při měsíčku.“ Podnět k tomu zavedla as hlavně první věta se svým šerivým, co luna zářícím se obsahem citů, se svým zvláště snivým, melancholickým rozpoložením, které v nás věta ta vzbuzuje a nás v stejném způsobu za tiché lunojasně noci, když měsíc svou šedou záři rozlévá, uchvacuje. Tak dalece hodí se toto pojmenování, jakkoliv jest jen zevnější k této sonatě. Hluboký význam není však tím vyčerpán. Vypravujeť se

v milokrásné charakteristice Beethovena v Schillingově všeobecném hudebním slovníku, že zklamaná náklonnost srdce Beethovenova vnitřní podnět k této sonatě zavedla. Tato okolnost podává trefného klíče k rozumění. *Nevýslovný vnitřní žal a ostrá bolest duše dýchá z této sonaty.*

V první větě (adagio, Cis-moll, $\frac{4}{4}$ takt) objevuje se vnitřní bolest zatajena a stěsněna, odměřené vzdechy vyvinují se z usouzeného srdce, pronikající tóny stesku a nářku vystupují ze sevřených prsou; žal dosahuje vrcholu svého v trpkých zvucích v taktech 16, 18, 52, 54.

S touto hořkostí duše jest cit tichého-se odevzdání do nevyhnutelnosti spojen, ano na nejvýše sloučen a časem, kdež modulace do D-dur vstoupí, prokmitne útěcha touto nocí. Bol drží vždy převahu, démon bolesti vystupuje vždy na novo a tak jako kus tento žalostně počal, tak také doznívá.

Barvitost tónů v celku je čarovná, podivně šerojasno je nad tímto kusem rozprostřeno, a noční dech vším prochvívá. Avšak při vši temnotě, při všem splynutí jest docela určitý, stav duše nakreslen, určitý poetický obraz zosobněn takovouto vnitřní pravdivostí. V tomto adagiu je Beethovenská duše, malířství skutečnou hudební básní.

Následující allegretto (Des-dur, $\frac{3}{4}$ takt) není, jak již naznačeno bylo, s adagiem a poslední větou v žádném znatelném vnitřním spojení. Pominouce toho, že to není již ve formelním ohledu nic jiného, než menuet v Mozartově slohu a to menuet méně značný, náleží allegretto toto dle svého obsahu kruhu, jenž se základním rozpoložením myslí v ostatních větách nesouhlasí, ba ano se jemu přičí. Upřímně řečeno, cítíme se uraženy, když z poetického kouzla adagia, z tohoto hluboce vážného rozpoložení do tohoto lehkého, těkavého, bezstarostného světa náhle uvrženi jsme; padáme jako s nebe a nevíme, co se s námi stalo. Buďme upřímní, pozorujme svůj nepředpojatý cit, on se nemýlí. Nevěřme tomu, že tato věta, kterouž Beethoven složil a jež zde stojí, zde státi musí. Nezdá se nám býti možné, že Beethoven bezprostředně po adagiu tomto menuet složil; Beethoven jest příliš velký, než abychom to věřili. I domníváme se tedy, že tato věta později od nějaké ruky sem vstrčena jest a jsme přesvědčeni, že první a poslední věta od něho bezprostředně po sobě z jednoho úlitku utvořena jest.

Žalem prochvělá mysl bouří nyní v poslední větě (Presto agitato, Cis-moll, $\frac{4}{4}$ takt) s bolnou vášní. Sevřená prsa se uvolňují, tiše zatajené hoře vyprýšfuje se ze srdce, jehož strašná duševní bouře se zmocní. Jako z vrčící hloubky vulkánů vystupují dusní démonové, z vnitřní kotliny srdce v křečovitém trhání a na to rozlévá se láva bolesti. Mohlo-li pak se to trefněji než v prvním začátečním motivu podati a v nepřehledném moři nejdivočejších modulací, které se před námi rozvinují? Mysl zápasí mohůtně s těmito mocnostmi temnoty a poskytuje nám vznešeného divadla obrovského boje. Podlehne mysl? Nikoliv, to praví nám onen druhý hlavní motiv, jenž poprvé v 21. taktu zavzní, tato pevná, ubezpečlivá postava; to nám praví blýskání-se osvobozujícího-se humoru v místě A-dur (takt 33.), později v D-dur. Zde vystupují mocnosti, jimž démonové rovni nejsou. To jsou ta jistá, osvětlená místa v této směsici. Bouře nechť vysoptí, vždyť soptí ještě i na konci. Avšak tu vysoptěla; mysl hu-

debního básníka je očištěna a osvobozena neztratila se; naopak vyplakal se a je tím nyní volná. Totof je velký, ideální význam tohoto neporovnatelného, barevnatého nočního obrazu, tohoto velkolepého vyobrazení duše.

Sonata pathetická C-moll (op. 13.)

V této sonatě dosahuje Beethoven vyšší jednoty jednotlivých vět. Tato sonata těšila se vždy ze zvláštní obliby se strany diletantů, je to jedna z nejpobulárnějších sonat Beethovenových; požívá podobné přízně jako Beethovenova symfonie C-moll. To je skutečná věc. Ptáme-li se proč, zdá se, že toho je příčinou jistá svěží, významná plastika jednotlivých hudebních obrazů, čímž tato sonata vyniká. Rozpoložení myslí, které tomuto dílu za základ slouží, je velmi zjevně v themách a motivech vyznačen. K tomu dlužno dodati, že sonata tato patří k těm, které se nejsnadněji dají vyhráti. Základní charakter sonaty jest slovem „pathétique“ naznačen. Pathos (vášeň) sluje zde vážná, hluboká náruživost, povznešené rozpoložení duše.

První věta *Grave*, pak *Allegro molto con trio* (C-moll, $\frac{4}{4}$ takt) jest velkolepý obraz takového rozpoložení duše. Beethoven podává zde ve velkých tazích obraz pln svěžesti, totiž vážnější, bolestnější náruživosti, která je plná dramatické pohyblivosti. V rázném úvodu objevuje se vnitřní žár ještě stísněn, zde a onde vyskakuje již oheň v markýrováných rytmech, avšak jest opět nazpět tlačěn. Jakmile ale *Allegro* vstoupí, protrhne si proud lávy volnou cestu a mohůtně se rozšiřuje. Nadarmo snaží se jednotlivé recitativně držené názvuky z úvodu zátopu zameziti, nadarmo hledí vroucí druhá hlavní thema nejprve v Es-moll, pak zvýšená v Des-dur v první části v F-moll a C-moll, v druhé části duševní bouři ukonejšiti; směle rozmítá všechny hradby. Když se byla bouře vysoptěla, naplňuje mysl v *druhé větě Adagio cantabile* ($\frac{2}{4}$ takt As-dur) hluboký poklid duše, občerstvující ukojení, ano rozpoležení, jež nejjasněji vyjádřeno jest nešenou, zpěvnou themou. Rozpoložení toto dochází se poznenáhla vroucnosti a srdečnosti, ano i u přechodu do jasného E-dur, dostupuje až k mužnému povznešení-se, na to pak vezme na se svůj původní ráz. Celá tato věta je plna poesie citu, plna růžové hudební barvitosti.

Poslední věta (C-moll, Rondo, *Alegro*, $\frac{4}{4}$ takt), je nyní prostředkující závěrek celku. Proud lávy, jenž se v první větě rozbil, chladl, mysl hudebního básníka se ochránila, osvědčila sílu vnitřního duševního poklidu, slovem, ona se tím vytríbila. Poslední věta objevuje se jen co plod tohoto třibení, co nejurčitější výraz jeho. Tento výsledek jest bližší jakési odřeknutí-se něčeho (resignace), odevzdání-se do něčeho, co nevyhnutelné bylo; avšak je to zmužilé se odevzdání, které má sílu k obnovené pohyblivosti. Takovýto čilý život pln střídavosti jest rozpoložením této závěreční věty, kteréž obě hlavní thémy nejjasněji vyjadřují. Tak se celek harmonicky ukončí; avšak poslední věta upomíná na Mozarta.

(Pokračování.)

Vévoda.

Fraška v 1 jednání od Alexandra Arna.

(Dokončení.)

14. výstup.

Jakub. Předešli.

Jakub (prostředkem do Foukalovy světnice). Poroučíte prvního sklepníka aneb podomka?

Cizinec. Oba.

Jakub (ukazujíc na sebe). Tady jsme oba.

Cizinec. Platit!

Jakub (nastrčí obě ruce). Prosím, zde pro prvního sklepníka, — a zde pro podomka.

Cizinec. Kde je hospodský?

Hospodský (přiblíží se). Nejmilostivější pane Vévodo, milost za spravedlnost.

Cizinec (zacpe si uši). Můj účet!

Hospodský. Jen pro jednu! — Ten Válek, račte prominout, je zbabělec.

Cizinec. Je blázen, jako vy všickni.

Hospodský (prosíc). Pane Vévodo!

Cizinec (k Jakobovi). Honem — poštovní koně! Parbleu — vite! vite! (strká Jakuba ze dveří ven.)

Hospodský. Račte prominout — ne Vít, Michal a ještě jinak — když — pan Vévoda a když chcete starého muže a jeho celou rodinu šťastnou učinit — —

Cizinec. Nuže — nuže, nuže? — Nové bláznovství.

Hospodský. Tedy poskytněte mu jedné milosti.

Cizinec. A které, smím-li se ptáti?

Hospodský. Račte dovolit pane Vévodo, bych směl být tak smělym, a můj štít — zlatého kapouna — —

Cizinec. Vite! vite! pokračujte dále.

Hospodský (pro sebe). Již zase Vít!

Cizinec. Nuže?

Hospodský (vykoktá). Bych směl být tak smělym, svůj štít — ve Vévodu z Krumlova přeměnit?

Cizinec. Jak (směje se). Hahaha! nyní pochopuji.

Válek (v tom okamžiku vtlačen od ostatních k spojovacím dveřím, vzklouzne aby ušel svým pronásledujícím do Foukalovy světnice a vleze nejša od cizince a hospodského spozován pod stůl).

Foukal (důrazně). Nechte ho, je to darebák!

Cizinec (zotavě se od smíchu). Pro mne, já nemám nic proti tomu.

Hospodský (který vyjeveně stojí). Tedy smím — skutečně — žádný žert? — Prach a broky!

Cizinec. Vy tedy milujete Krumlovské?

Hospodský (horlivě). Jako sám sebe!

Cizinec. Nuže tedy — mohu vám tedy soudek Krumlovského prodati.

Hospodský (směje se hloupě). Hehehe!

Válek (pozorujíc, vystrčí hlavu).

Cizinec. Miním to zcela opravdivě. Přejete si soudeček?

Hospodský. Ah můj Bože — kdo pak jste tedy?

Cizinec. Jsem obchodník ve víně; jmenuji se Vévoda a cestuji z Krumlova.

Hospodský (udeří se do čela). Oh — oh, já mezek!

Cizinec. Jak si přejete. — Zde jsou peníze za můj oběd (hodí mu dukát na stůl). Teď jsem ale poučen, abych v Čechách snad hladem neumřel, nebudu se jmenovat zase svým pravým jmenem. Budu se jmenovat: Procházka, Svoboda, Souček anebo Špaček, jen ne, Bůh zachraň, zase Vévoda. (Odejde.)

Válek (vyleze ven). Pane tcháne — —

Hospodský (svou zlost vyleje na Válka). Neopovažujte se slovo promluvit!

Válek (potutelně). Já vím vše. — Upokojte se; zlatý kapoun zůstane proto — —

Hospodský. Ne! Prach a broky! Justamente ne! — „U vévody z Krumlova“ a konec a dost.

Válek. Já dovedu mlčet. Ale, (významně) pane tcháne?

Hospodský. Co mi teď zbývá — hanba! — Budiž. Ale — pst! pro všechny časy.

Válek (podává mu ruku). Budiž! — On zůstane Vévodou z Krumlova. (Vstoupí s hospodským do šenkovny.) Všeccko je prominuto, pánové. Učinil jsem poklesek. Důležité depeše — Vévoda je pryč; (ukazujíc na hospodského.) Ať žije Vévoda! (Mezi tím, co se vytrhl Foukal Kačence, která jej při vchodu Válka prosebně držela, a na tohoto se vrhl — spadne opona.)

Zčeštil Alois Cizin.

Paganini a Lipiński.

Výjev ze života uměleckého od A. Melišové-Körschnerové.

Na sta trpyticích se světél odráželo se o velká benátská zrcadla v bohatě ozdobených salónech hraběnky Chodkiewiczowé ve Varšavě a záře voskových svící rozptylovala se v křišťalových lustrech na pestrobarevné paprsky. Tu byl přijímací salón, v němž se po mramorových, umělými řezbami okrášlených stěnách drahocenné malby novějších i starších mistrů nalezaly, a jehož podlaha na způsob pestré mosaiky pokryta byla z největší části perskými a tureckými koberci; onde rozprostíral se koncertní sál, zde květinový salón a mnoho jiných komnat, jichžto uspořádání o znamenitém bohatství a nejvytříbenějším vkusu svědčily. Avšak všecka tato nádhera zmizela zastíněna jsouc bohatýrskou společností, která v tuto dobu právě tam shromážděna byla, aby se účastnila v zábavě, kterou uměnímilovná hraběnka Chodkiewiczowá uspořádala. Zábava byla tak znamenitá a skvělá, že se tam každý šťastný býti cítil.

U prostřed htavního salónu spočívala na pohovce hraběnka obklopena jsouc krásným věncem mladé i starší polské šlechty. Nebyla sice v onom rozkvětu mládí, kde všechn zevnější šperk ustoupiti musí bohatým darům přírody zemi tak vděkuplně zdobící; avšak usmívavý její obličej, kdež se za každým tahem nějaký bůžek rozmaru ukrýval, velké jasnomodré oko, které tak významně kolem patřilo, byly plny tajemného výrazu, za jehožto mlhavým závojem se celá řada romantických báchorek tušiti dala. Perutě času okolo ní zasměly, aniž by se jí byly zkázonosně dotkly, a tak se stalo, že hraběnka, ačkoliv již více než třicet podzimků chladným

dechem svým ji bylo zulíbalo, jen málo na své spanilosti ztratila. Zvláštním kouzlem bystrého ducha svého a půvabnosti své stala se čarou osou, o nížto se všechno otáčelo. Aksamitová vlečka zakrývala dnes její vlnavé údy, spodní šaty zlatem vyšíváné, diamanty ve vlasech a na ňadrech, zkrátka vyhledaná její toaletta patrně dávala na jevo, že dnes zvláště vzácného hosta očekává.

Hovor byl dnes v salónech velmi živý; nemluvilť se tu o ničem, než o slavném virtuosu Nicolu Paganinim, kterýž právě do Varšavy přibyl. Stojazyčná pověst rozhlásila tak rychle neobyčejnou jeho slávu, že každý, kdo ho ještě neviděl a neslyšel, takřka bytost nadzemskou v něm očekával. Jaký div tedy, že se ve Varšavě, kamž tento divotvorný umělec r. 1829 zavítal, všechny chladné i povážlivé, sankvinické i lhostejné hlavy v jednom víru točily na vystoupení Paganiniho s nevýslovnou dychtivostí čekající.

I v kr. hu kolem hraběnky rokovalo se o Paganinim.

„Jsemť věru žádostiv, spanilá hraběnko, spatřiti onoho muže, o němžto jste s takým zápalem již častěji vypravovala,“ ozval se jeden ze šlechticů, „rád zočím tu bledou tvář, která prý démonického do sebe má výrazu.“

„Ano i já,“ pravil hrabě Gorczyński, „dychtím spatřiti ony oči, v nichžto se bezkonečná muka rozervané jeho duše nad vraždou, jižto na své vlastní ženě spáchal, zračiti musí.“

„Bude to as svědomím utýraná a dlouholetým uvězně-

ním umořená postava,“ dodal mladý důstojník, „a myslím, že spíše politování než podivení zbuditi může.“

„Není divu,“ prohodila kněžna Chwojczycká, „když tolik let ve vlhkém sklepení hluboko pod zemí těžkými okovy poután nýti musel. Avšak právě onen žalář je původem jeho slávy a štěstí.“

„A jak to myslíte, urozená kněžno,“ tázal se na to důstojník?

„Vyžádalť si k své útěše housle, na nichžto se tak dlouho cvičil, až prý hrou svou každého uchvátil a krvácející srdce své zhojil.“

„Takové rány,“ namítal Gorczyński, „nedají se tak snadno i nejčarovnější hrou utišiti; srdce po nich krvácí až do skonání. Jsemť však toho domnění, že právě to bouřící moře nevýslovných bolů jej naučilo zcela jinak v strunách burácti, než jak to obyčejný smrtelník činí.“

Při této rozmluvě usmívala se domácí hostitelka a mlčky poslouchala ty rozličné pověsti, které se zde o Paganinim vypravovaly.

„Aj pánové, vy si tvoříte podivný obraz o Paganinim,“ ozval se nyní líbezný hlas hraběnky. „Kdo by vás slyšel a neznal ho osobně, jako já, ten by se domníval, nejbídnějšího zločince před sebou viděti. Avšak mohu vás ujistit, že všechny tyto pověsti, které buď ze zlomyslnosti neb z tendence o něm roztrušovány jsou, žádné podstaty nemají.“ (Pokr.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Brandýsa nad Labem. (Výlet do Kostelce n. L.) Včerejší den (10. srpna) zažili jsme nad míru příjemně a každému účastníku zůstane on v přemilé paměti. Konal se výlet do sesterského a sousedního našeho města Kostelce n. L. Náš zpěvácký spolek, který, mimochodem budiž to řečeno, přijal jméno „Bojan“, jméno to staroslavného pěvce slovanského, dal se odpoledne o 1. hodině na pochod do Kostelce. Sousední zpěvácký spolek staroboleslavský vyslal taktéž na vzájem bratrský svou reprezentaci. Cestování při nejpriznivějším počasí bylo velmi příjemné a nesmírné množství obyvatelstva brandýsského, nazvíce krásné pleti náležícího, doprovázelo nás, a tak se ubíral pestrý tento dav, krátě sobě cestu veselými zpěvy k svému cíli. Před městem uvítala příchozí střelba z mozdířů a hudba očekávala nás již před předměstím svato-martinským. Když naše zpěvy umlkly, počala ona hráti, a vedení zvuky jejími kráčeli jsme jarým krokem skrz město. Všude vítaly nás radostné tváře obyvatelů Kosteckých. Stanuli jsme pak v hostinci p. Konára, byvše nad míru srdečně uvítání slavnou městskou radou s p. měšťanostou v čele a statečným měšťanstvem Kosteckým, jakož i obyvateli vůkolními, četně se shromážděnými. Zahrada

hostince byla slavnostně upravena a ozdobena. Po vzájemném uvítání počala živá nenucená právě národní zábava. Zpěvy pečlivým řízením horlivého ředitele p. Procházký provedené střídaly se se skladbami hudebními a též naše bujará mládež bavila se tancem. Zpívalo se: „Pozdravení pěveovo“ od Veita, „Děvám českým“ od Gernerera, „Na Prahu“ od Veita, „Šumavan,“ „Staročeská“ od J. N. Škroupa, Valčík („Hoj mládenče dál“), Píseň Čechů, Zpěv Čechů („Vstupme v kolo Čechové“), Zastaveničko od F. Škroupa („Vůkol v roušku“) „Svítání“ též od Škroupa, „Horo, horo vysoká jsi,“ „Kovářská“ a „Kde domov můj.“ Pozdě večer museli jsme se konečně rozloučiti. Po srdečném loučení a po krátké řeči vlasteneckého p. měšťanosty Klášterského a jednoho p. člena brandýsského spolku, v které na přátelskou vzájemnost obou sesterských měst — Kostelce i Brandýsa poukazovali — dali jsme se, opět vedení hudbou na zpáteční cestu. V každé tváři zářila radost a spokojenost. Dlouho ještě zněly a rozléhaly se veselé zpěvy odcházejících obyvatelů brandýsských, a pozdravy boдрých obyvatelů kosteckých. Zažili jsme zajisté jeden z nejkrásnějších dnů v tomto létě, poobcovavše sousedsky s našimi milými sousedy. Náš spolek učinil již tři výlety: do Skorkova (spo-

lečně se staroboleslavským), Ostrova a Kostelce. Čtvrtý výlet konati se bude příští neděli do Cvrčovic. Při slavnosti Kunětické byl náš spolek taktéž čtyřmi representanty zastoupen; o čemž se zde jen proto zmiňuji, poněvadž se kromě „Hlasu“ v ostatních časopisech na nás zapomnělo. Vůbec neochabuje činnost našeho spolku, ano zmáhá se vždy více a více. A s potěšením sledujeme, že náš Brandýs již více nezavání Frankfurtem, jak jej dříve, ovšem tenkrát právem jakýmsi, probudilejší naši krajané pokřtili, a bohdá, brzy zmizí a vymazána bude docela škvřina tato, která naše město hyzdila. Měšťanstvo naše probouzí se poněnáhu z netečnosti, v kterou až doposaváde ponořeno bylo. Spolek náš zakládá v něm již své kořeny; neb větší část výkonných úřů záleží z vážených měšťanů, aneb synů měšťanských. Zvláště sluší našim paním a pannám všecka chvála a sláva. Několik vlastenek usneslo se, že náš spolek obdarí praporem. A ve dvou dnech bylo přes 90 zl. pohromadě. Všude byly přívětivě přijaty, a každá matinka a dceruška spěchala, aby též přispěla svou hřivnou k tomuto dílu šlechetnému! Bohdá, brzy uslyšíte i od nás o svěcení praporu, ku kterémužto se připravuje slavnostní mše a slavnostní beseda. Na zdar! △

Z Oustí nad Orlicí. (Akademie.) Označená hudební a deklamatorní akademie odbývala se spoluúčinkováním zdejšího rodáka, pana Jana L. Lukese a deklamatora p. Přerhafa dne 10. srpna v nově upraveném sále p. Sponara. Jedno z nejzajímavějších čísel programu byla instrumentální skladba našeho velezdatného Alojse Hniličky, ředitele zdejšího zpěv. spolku. Byla to koncertní ouvertura „Taborita“, v níž i sbor pěvecký účinkuje. Nemýlíme-li se, bude to as první ouvertura, v nížto sbor účinkuje, a beze vsí pochyby vzal si p. Hnilička Beethovenovu symfonii devátou za vzor. Ouvertura tato je charakteristická nejen co do myšlenky i co do provedení, a má za hlavní myšlenku píseň „Kdyby vojna byla.“ Orkestr provedl řízením p. Hniličky tuto s velkým důmyslem zosnovanou skladbu velmi slušně a zvláště vyznačil se pan Zábrodský, jenž sóla na obligátní violu významně provedl. Ouvertura tato, kterážto o skvělém talentu a hudební znalosti p. Hniličky svědčí, došla velké pochvaly. Co se sborů týče, řídil je p. Lukes a musíme se o provedení s největší chválou zmíniti. Sbory „Šumí Labe“ od Zvonare, „Utonulá“ od Křížkovského, „Cikáni“ od Vogla došly, byvše výtečně provedeny, všestranné oblíbeny. Pan Lukes zpíval národní písně s dramatickou silou tak významně a cituplně, že každého posluchače uchvátil. P. Přerhaf přednesl několik deklamací s nevšedním úspěchem. Zpěv. spolek dokázal touto produkcí, že v krátkém čase jedno z nejpřednějších míst zaujme; neboť má v skutku zdatné, ano výtečné pěvecké síly. O jmenu, které náš zpěvácký spolek přijmouti hodlá, není ještě až dosud nic rozhodnuto; někteří míní, aby se jmenoval „Lumír,“ druzí „Lubomír.“ *)

Z Pardubic. (Pěvecká zábava.) K oslavení nejvyšších narozenin Jeho c. k. apošt. Veličenstva císaře a krále našeho Františka Josefa I. uspořádá zdejší zpěvácký spolek „Pernštýn“ dne 17. srpna 1862 „na Vinici“ u Pardubic ve prospěch chudé školní mládeže pěveckou zábavu, při které továrník p. Walzel z Wiesen ohledně dobrého účelu velikolepý ohněstroj vypálí. Program: 1. „Vše jen ku chvále vlasti a krále“ od Jelena. 2. „Těžké orání“ od Vašáka. 3. „Na Prahu“ od Veita. 4. „Žárlivý holoubek“ od Hynka. 5. Sbor od Procházky. 6. „Hlahol,“ pochod spolku věnovaný od Vašáka. — Materovská hudba, vedena kapelníkem p. Jedličkou, bude při ohněstroji hudební skladby provozovati.

(S). **Z Plzně.** (Koncert. — J. N. Král.) Tyto dni uspořádala tu v městském divadle Pražská koncertní společnost v čele majíc p. Schaeđe tři koncerty. Mezi skladbami, ježto přednášeny byly, nacházely se také skladby české a od šeských skla-

*) Dle našeho skrovného mínění radili bychom sl. zpěv. spolku, aby přijal jméno „Lubomír,“ anto již zpěv. spolku „Lumíra“ stává. Red.

datelů. Jmenovitě přednesl p. Schaeđe „Oumysl české děvy“ od Fr. Pivody. — „Jezdec před bojem“ od V. J. Veita a „Cikánova písňala“ od Vorla, pak znárodnělou Škroupovu píseň „Kde domov můj“ s velkým úspěchem; p. Fiedler, jenž také v české operě vystoupil, zapěl Nesvadbovu „Pražskou Bětulinku,“ „Čechoslovana“ a písně národní, a líbil se velice. Velkou sensaci zbudil pianista p. Kiehaupt obratným a bravurním přednosem výtečné fantasie „České perle“ pro piano od Ed. Nápravníka, která se nesmírně líbila a obecenstvo v pravém smyslu slova k bouřlivému potlesku uchvátila. V soukromé zábavě slyšeli jsme od této pěvecké společnosti nové u Fleischra v Praze vyšlé humoristické čtvero zpěvy „Ó radostné cestování“ a „Vávra“ od Eduarda Nápravníka, z nichžto poslední takové oblíbeny došla, že třikrát po sobě opakována býti musela. Odporujeme tyto uměle zosnované skladby všem zpěváckým spolkům, které se jimi zajisté obecenstvu zavděčí. — Náš krajan J. N. Král, kapelník divadla „Grand Theatre“ v Amsterdamě uspořádá na všestranné přání zdejších hudbomilů před svým odjezdem v městském divadle hudební a divadelní akademii, v nížto i někteří dilettanti spoluúčinkovati budou.

Kronika zpěv. spolků.

Lounský zpěv. spolek „Vratislav“ učiní zítra dne 21. t. m. výlet na Peruc, kdež se i více zpěv. spolku zúčastní. Pěti se bude při této slavnosti, 1. „Na Prahu,“ od J. V. Veita. 2. „Svorný duch,“ od Suchánka. 3. „Pozdravení pěvcovo,“ od J. V. Veita. 4. „Cestující po vlasti“ od F. Abta. 5. „Cikáni“ od F. Vogla. 6. „Bratři, rozveselme se“ od Vil. Blodka. 7. „Lovecká,“ od Ed. Nápravníka. 8. „Směs z národních písní“ od K. Slavíka. 9. „Utonulá“ od P. Křížkovského. 10. „Šumavan“ od K. Jirgesa. 11. Národní písně. 12. „Hlahol,“ pochod od Lud. Procházky. Výbor zpěv. a hudebního spolku v Lounech jmenoval důstojného p. faráře Františka Medru ve Slavětíně čestným údem. Též daroval důstojný pan vikář perucký a zemský poslanec p. Frant. Daněš spolku 20 zl. rak. čís. — Zpěvácký spolek v Pardubicích zúčastnil se při slavnosti svěcení městského pivováru, kdežto zapěl „Sv. Václavskou,“ „Náš český zpěv,“ „Kde domov můj“ a „Kde je sládek.“ — Lomnický zpěv. spolek uspořádal dne 15. t. m. pěveckou zábavu. Program byl následující: 1. Ouvertura. 2. Choral. 3. „Český zpěv“ od Kalivody. 5. „Macoča,“ Moravská národní pověst od Jos. Soukupa. 6. „Utonulá“ od P. Křížkovského. 7. „Cikáni“ od Vogla. 8. Hudební skladba. 9. „Kde je slavská domovina“ od Vintra. 10. „Na vlast,“ od Láblera. 11. „Na Prahu“ od Veita. 12. „Naprej“ od Jenka. 16. Pochod, hudební skladba. — Zpěvácký spolek Jičín-

ský zúčastnil se svým spoluúčinkováním při otevření tamnější „občanské besedy,“ kdež zapěl od Veita sbor „Na Prahu“ tak výtečně, že jej musel na všeobecnou žádost opakovat. — Ve Vysokém Mýtě při tažení bane na tamnější chrámovou věž přednesl zpěv. spolek sbory „Kde domov můj,“ „Staročeskou“ a „Husitskou.“ — V Kataru (v Dalmácii) světili tam žijící Čechové zpěv. sbor. — Berounský zpěvácký spolek „Slavoš“ zvolil Jeho Jasnost pana dra. Rudolfa knížete z Thurnů a Taxisů, pp. Lukese, Hellera a Procházku za čestné údy. — Ve Skučici odbývala se 17. t. m. pěvecká, hudební a deklamatorní beseda ve prospěch tamnějších pohorělých. Program jest následující: I. oddělení. 1. Proslov od P—. 2. Slavnostní ouvertura od Škroupa. 3. Sbor: „Vše jen ku chvále“ od Jelena. 4. „To se nesluší,“ deklamace od Tyla. 5. Sbor „Kovářská“ od Vogla. 6. „Matěj Honzů u výslechu,“ deklamace od D. II. oddělení: 7. „Hálka,“ ouvertura od Moniuszky. 8. Sbor „Na Prahu,“ od Veita. 9. „Česká muzika,“ deklamace od Adamce. 10. Sbor „Čtverylka z národních písní“ od Hellera. 11. „Nehoda,“ dekl. od Túmy. 12. Ouvertura, načež taneční zábava. — Zpěvácký spolek Hořícký „Ratibor“ volil si 11. toho měsíce předsedu a bude co nevidět slaviti svěcení svého práporu. — Zpěvácký spolek v Táboře odbýval produkci na střelnici a provozovaly se tyto kusy: 1. „Šumí Labe“ od Zvonare (sbor). 2. „Tvé oči,“ píseň od Kavána. 3. „Utonulá,“ od Křížkovského (sbor). 4. „Jarní sen“ od Moesera (mužské solo s průvodem piana a sboru). 5. Deklamace. 6. „Víra, naděje a láska,“ píseň od Vincenta (sólo mužské). 7. Sbory: a) „Horo, horo, vysoká jsi. b) „Mládí a láska“ (moravská národní). 8. „Nedůvěra,“ píseň od Procházky (solo ženské). 9. „Marné výstrahy,“ od Sedláčka (sbor). — Slánskému „Daliboru“ odevzdán byl dne 17. t. m. nový prápor, jež mu J. Exc. pan hrabě Klam-Martinič věnoval. — Zpěv. spolek Čáslavský přijal jméno „Kovář.“ — Mnichovéhradištský zpěv. spolek přijal jméno „Lubor.“ — Zpěvácký spolek Nymburský přijal jméno „Hlahol“ a bude odbývat dne 14. září svěcení práporu, načež bude následovat pěvecká a taneční zábava. — Zpěv. spolek v Nové Pace přijal ve svém valném shromáždění dne 9. srpna jméno „Hlason.“

Ochotnické divadlo.

Študující v Táboře provozovali v divadle k dobročinnému účelu frašku „Roztržiti,“ dle Kozebue od J. H., potom „Frajtra Kalinu,“ žertovnou deklamací se sborem od V. Hálka, a konečně „Vychovatele v nesnázích,“ veselohru v jednom jednání se zpěvy od Görnera, přeložená od F. Mirowského.

Obzor umělecký.

Divadlo. Král Ludvík Bavorský poslal vrchnímu měšťanostovi Aschenbachu v Mannheimu list, v němž úmysl svůj projevuje, aby se v tomž městě dramatickému spisovateli Ifflandovi pomník postavil.

Hudba. Pomník skladatele „Marseillaisy.“ V novinách „Le Siécle“ činí p. Cayla návrh, aby se na Marsově poli postavil slovutnému skladateli písně „La Marseillaise“ Rougetovi de l'Isle obrovský pomník, a příspěvky k tomu aby se sbíraly po grosích po celém světě. „Köln. Ztg.“ dokládá, že k zasvěcení budou, jak prý se samo sebou rozumí, pozváni všickni národové.

— C. dvorní pianista Katski obdržel od J. M. císaře ruského za dedikaci své nové skladby „Souvenir de Petersbourg“ drahcenný prsten s brilianty. — Na začátku září toho roku bude se v Berlíně a na začátku října v Drážďanech nová Rubinsteinova opera „Lalla Rook“ dávat. — „Noe“, poslední to opera Halevyho, bude co nevidět v císařské akademii hudby provozována. Skladatel A. Thomas složí s dovolením vdovy po Halevym chybící recitativy.

— Duryňský zpěv. spolek vypsal konkurs na nejlepší skladby pro čtvero zpěv, při čemž i dva Češi cenou poctěni byli. Bylo zasláno přes sto skladeb. Cenou byli poctěni: 1. „Der deutsche Aar“ od V. E. Beckera; 2. „Jagdlied“ od Podhorského v Praze. 3. „Sängers Scheidegruss“ od Neumanna v Praze. 4. „Allen Deutschen“ od I. F. Schmölzra v Kinderberku v Štýrsku. 5. „Ew'ge Liebe“ od S. Wohlfahrta v Jeně. 6. „Maimorgen“ a 7. „Der rechte Arzt“ od Henera v Hanovru. 8. „Lied od Wysz-a v Špajeru.

— Mozartova nadace ve Frankfurtě n. M. hodlá při své 25leté jubilejní slavnosti, která se tam v červnu 1863 odbýváti bude, stipendium udělit. Jinochové, kteří se o to ucházeti chtějí, nechť se hlásí ve 2 měsících. Uchazeči musí složit jednu píseň a 1 instrumentální kvartetto. Ten, jemuž cena přirknuta bude, odevzdán bude k dalšímu vzdělání některému znamenitému mistru; při volbě tohoto mistra bude se hleděti na přání žákovo. — Duchaplný spisovatel Eduard Maria Oettinger vydal u Janke v Berlíně dvousvazkový umělecký román pod jmenem „Jan Strauss.“

Malířství. Belgický malíř podobizen Adolf Stache zemřel v Ivellesu v 39. roku svého stáří. — Město Düsseldorf jmenovalo věhlasného malíře Petra Corneliusa za člena čestného.

Z Prahy.

České divadlo. 15. srpna. „Noe a jitro“, drama ve 4 odděleních a 5 jednáních dle romanu Bulwerova od K. Birch-Pfeiferové. Nepamatují se již dobře, kdo to byl, jenž nazval jednou dramatické práce Birch-Pfeifferovské pochlebně pestrou mo-

zaikou, z níž jednotlivé kameny ostrým leskem oko oslňují; nu, každý dle svého, já bych se k tomu výroku neodvážil, ano při vši uctivosti k dámám nemohu jinak, než nazvat uvedené shora drama pravou strakatou bez ladu a skladu, náterkou na původní obraz básníkův, z něhož milostivá náhoda nám zde onde právě umělecký rys zachovala. Zato o efekty tu není nouze, a jaké efekty, že by se za ně tam na Sekvaně ani nestyděli; ale poctivý vývin charakteru, vývin děje, důslednost a podobné ve drámě zbytečné věci — kdož by je od B. Pf. žádal? A což ty neřídké poklesky proti všední logice! — Souhra nebyla ani dobrá ani špatná; čestné zmínky zasluhují pí. Kolárová (Mortonová), p. Pešková (Sidonie), pp. Kolár ml. (Gawetry) a Šanberg (Filip Morton), kterémuž poslednímu bychom radili, aby již jednou tak častého mluvení hlasným šeptem zanechal — zabíhá to do manýry. P. Kolár st. hrál jaksi bez chuti; inu, kdož má také s chutí hrát, když paměť selhává. Návštěva slabá. — 17. srpna. „Troje znamení,“ aneb „Svatojanský turnaj na Kraselově,“ rytířská komedie v 5 jednáních od Holbeina, zčeštěná nebožtíkem Štěpánkem.

— Když jsem odcházel z divadla, nevěděl jsem, mám-li litovat více herců, nebo sebe sama, herců, že museli přezvykovat, co nemá v sobě šťávy, sebe, že jsem měl zažívat, co k zažití není. Byla sice neděle — ale pro nás přece jeden z večerů, kde se hraje česky a ten večer opět ztracen! Svého času, tak asi před 30 lety, ano mohl to být kus, jenž snad i kasu plnil; dnes je již tak sešlý, jako to brnění Konradovo. Sláva naší režii, že se tak mateřsky o naši zábavu stará, že se stará, aby se i kritikovi řemeslo znechutilo. Tenkrát nechej proti hercům pronést ostrého slova, odbyly si očistec již na prknách a činili, seč byli — z milosti nápovědy. Paní Pešková (Eliška, hraběnka ze Supíhory) a p. Šimanovský (Konrad Vojnovský) byli i tenkrát svědomití nad míru. Návštěva byla valnější než předešle.

Česká opera. K oslavení narozenin J. V. císaře pána dávala se Donizettiho komická opera „Nápoj lás ky“ s předcházejícím zpíváním rakouské hymny. My Češi jsme nemohli k vůli německé operě již předednem 18. narozeniny slaviti, ač jsme měli představení, proč se hrálo v pondělí místo v úterý. Zpívalo se v celku lépe než hrálo, zvláště vynikala sl. z Ehrenbergů (Adina), která jeví nevšední píli a ochotu ve svém povolání, neb den před tím zpívala v německé operě (taktéž v slavnostním představení) „Trouba dour,“ kde co Leonora taktéž vynikla. Ku konci opery české zpívala slečna dvakráte Arditioho, již velmi otrepaný valčík „Il baccio“ v překladu, potahujícím se na Nemorina. Tohoto zpíval pan Polák, o němž jsme se zmínili, že má příjemný tenor, dobrou školu, avšak ještě poněkud dřevěnou hru,

což bohdá později nebudeme museti vytýkat. Belcoure zpíval p. Schwarz a Dulcamaru p. Sák, oba dobře. Návštěva byla velmi slabá. Poctěno bylo představení přítomností Jeho Excell. svob. pána Kellersperga, p. purkmistra Pštrose a j. A. O.

Opera. Výtečný vídeňský barytonista, pan Beck, přibyl hned po ukončení operních představení italských umělců k nám do Prahy, by v některých operách opět rozjařil hudební obecenstvo, kterému se nyní při zdejší režii nevalně daří. Avšak ani všechny opery, v nichž chtěl pan Beck vystoupiti, nemohly se provozovati; proč se zpíval jen v operách: „Tell“ od Rossiniho, „Rigoletto“ od Verdiho, „Ernani“ od téhož a „Don Juan“ od Mozarta. Z nouze se měl dávat „Tell“ po druhé, avšak slečna Sternauova se náhle prý roznemohla, dával se tedy druhý akt z „Tella,“ jeden z „Ernani“ a jeden z „Něm z Portici“, v kteréžto poslední zpěvohře však pan Beck nezpíval. Na „Belisara“ a „Fliegenden Holländer“ to ani nedošlo pro mizerný stav zdejší opery v nynějším čase. Co se pana Becka týče, jest již Pražanům známým umělcem, honosí se silným, velikým, ale též krásným, jemným hlasem, ač — což se vždy samo sebou rozumí — hlas v jeho stáří již poněkud utrpěl. Pan Beck zpívá dle výborné školy, zpívá svědomitě, neodbývá své úlohy jarmarečně, i hra jeho, ač přec zpěv nedostihuje, je dobrá. Zvláště se líbil v „Tellu“ a „Don Juanu.“ Anto pobyt jeho byl tenkrát u nás krátký, hodlá pan Beck v zimě, až budou snad akcie lépe státi, do Prahy opět zavítati. A. O.

— Ludvík Köszl, druhdy žák Pražského konservatoria, jenž již 15 let co kapelník vojenského pluku v Anglicku slouží, obdržel před nedávnem od důstojníků k. 11. pluku zlaté kapesní hodinky v ceně 52 guineí darem.

— P. Ticháček, kapelník v ruském vojstě, mešká právě v Praze, aby rodinu svou do místa svého povolání sebou vzal. P. Ticháček vydal též v Praze několik skladeb pro piano.

— Na památku Karla Havlíčka a slavnosti Borovské dne 19. srpna 1862 jest název knížky vydané od Jana Nerudy. Obsahuje dva zdařilé obrázky, představující podobiznu Karla Havlíčka a domek, v němž se narodil. Mimo toho obsahuje „Karlů Havlíčkovi Borovskému,“ báseň od Jana Nerudy. — Slavnostní pořádek. — Slavnostní proslov od J. J. Jahna. — Řeč Karla Sladkovského. — Životopis Karla Havlíčka Borovského. — Upomínky lékařovy na poslední chvíli Karla Havlíčka a choti jeho Julie. Konečně text k slavnostnímu sboru Zvonarovu. Cena knížky této jest 20 krejc., a čistý výnos připadne nadaci Havlíčkově.

— Náš rodák Julius Schulhoff, jenž se obyčejně v Drážďanech zdržuje, prodlívá v lázních ve Wildbadu.

— Alexandr Dreyschock opustil dne 18. srpna Prahu a odebral se do Petrohradu, kde za profesora piana na konservatoriu Petrohradském ustanoven jest.

— O chorregentské místo u chrámu sv. Ducha v Praze uchází se, jak se dovídáme, 15 kompetentů, z nichžto větší část Pražských jest.

— Pan Stamberk, o němž as před rokem pověst se roznesla, že v Rusi byl zemřel, žije, jak se dovídáme, v Petrovsku, kde se mu velmi dobře daří.

— Sokol vyps al, jak známo, cenu za nejlepší báseň turnéřskou. První cenu obdržel p. J. B. Cidlinský. Kapelníkem Sokolu jest jmenován p. Koubek, ředitel salonního orchestru.

— Theoreticko - praktické vyučování v pražské škole varhanické začne dne 1. října. Kdož přijati býti chtějí, mají své žádosti nejdéle do 28. září v místnostech ústavu (v Konviktě, v ulici Bartolomějské) podati, opatřivše je kritickým listem a vysvědčením k tomu se vztahujícím, že jsou v jedné řeči zemské zblhlí.

— Jednota ku vzdělání v hudbě vojenské odbýváti bude v polovici měsíce příštího celoroční zkoušku chovanců, z nichž potom 12 úplně vycvičených posláno bude k hudebním sborům jednotlivých c. k. pluků. Nový školní rok počne 1. října, kde se opět přijímají budou schopní mladíci k bezplatnému vyučování v hudbě vojenské, a sice na poluici, eufonion, křídelnici a na housle.

— Pan Alojs Hnilička co skladatel chvalně znám, složil tři nové sbory pro mužské hlasy, které nákladem J. Šálka v Praze tiskem vyjdou.

— Hosté. Mezi četnými hudebními umělci, kteří letošního roku Prahu navštívili, nacházel se poslední čas též skladatel M. Siegfried Salomon z Petrohradu se svou chotí, věhlasnou zpěvačkou Nissen-Salomonovou. Zvláště byl posledního času ruský hudební svět značně zastoupen s oněmi našimi krajaný, kteří v dálném círství se usadili. Po těchto následují co do počtu nejprve severoněmečtí hudební umělci. Nyní nacházejí se zde na návštěvě Nesvadb a, kapelník z Hamburku, a Skuherský, ředitel zpěv. spolku z Inšpruku.

— Naši rodáci, pan Trauč, člen Peštského divadelního orchestru, a p. Frant. Hofbauer, varhaník z Revalu, zavítali do Prahy.

— Divadlo v Košířích. V neděli dne 17. srpna započali divadelní ochotníci v Košířích svá představení fraškou: „Dareba,“ aneb „Dobré jádro v špatné skořápce“ (ve 3 jednáních dle Kaisera pro české divadlo zpracováno od J. K. Kopeckého). Ačkoli se první tento pokus mnoho skvělého slibovati nezdál, byla předce souhra v celku velmi dobrá. K zdarilejšímu provedení byla by i lepší hudba více prospěla. Z mužských se líbili „Bednár Vobrouček, Dareba, Rokoš a Lípa,“ jenž své úloze výborně dostáli. Úlohy dám byly slušně provedeny. Ačkoli počasí nepříznivé bylo, sešlo se předce i z Prahy četné obecenstvo. Povázíme-li, s jakými obtížemi podobná podniknutí na takových místech co zápoliti mají, musíme tento první pokus zaslouženou uznalostí vyznačiti. K příštímu představení chystají: „Deboru.“

Hudební literatura. „Chant sans paroles“ (Píseň beze slov) je titul nové skladby pro cello s průvodem piana od A. Schmita, prof. na konservatoriu Pražském, která nákladem Christofa a Kuhé v Praze vyšla. Skladba tato není příliš těžká a zpěv její je ušlechtilý a průvod dobře volený. Stojí 66 kr. r. č. V tomž skladě vyšla česká ballada „Sirotek“, pro alt neb bass s průvodem piana od Fr. Grégory. O této v pravdě zajímavé skladbě, v níž se důmysl a skladatelský talent jeví, promluvíme co nevidět zevrubněji. Stojí 1 zl. r. č.

Dur a moll.

Zvláštností geniů. Rytíř Gluck (* 1714, † 1787) skládal svou operu „Ifizenil,“ na čerstvě zelené louce, v jejíž kvítkách byl si uschoval lahev se šampaňským. Sarti (* 1730, † 1802) pracoval v noční tichosti uzavřev se v pustých sálech, co zatím Cimarosovi (* 1755, † 1801) v hejsování veselé společnosti myšlénky k jeho operě „Skrytý šňatek“ přišly. Sacchini (* 1735, † 1786) dal se nadchnouti k svým pracím společností, co zatím Traetta (* 1738, † 1786) se do sloupových síní hlavních chrámů vkradl, aby se tam svým myšlénkám oddal. Paerovi (* 1774, † 1839) plynal teprv pramen jeho nevyčerpatelných nápěvů, když svému příteli naproti seděl. Tatík J. Haydn (* 1732, † 1809) musel si svou paruku dobře uspořádati a učesati a ku klaviru se posaditi, aby se do říše tónů ponořil. Zingarelli (* 1752, † 1837) četl spisy církevních otců, aby myšlénky k své operě „Romeo a Julie“ sebral, co zatím Marcan-tonio Aafossi (* 1729, † 1795) tabuli si za-

vánějšími pokrmy, kapouny a selaty obložiti dal, aby nadšení ku komponování dosáhl. Mozart (* 1756, † 1791) shromážděl v čarokrásných hájích trpylící se kvítí svého umění, co zatím Rossini (* 1792) komponoval, jak, kdy a co mu napadlo. Paesiello (* 1741, † 1816) lovil nejraději své myšlénky v posteli.

Malibranka. Mezi četnými zbožňovateli této věhlasné zpěvačky, nacházel se též Lafayette, tento liberalní markýz, galantní republikán a měšťan dvou světů. Více než jednou pravil k roztomilé zpěvkyni této, přivětivě jí tváře hladě: „Zůstaň to při tom, Marie! Vy jste moje první a poslední láska!“ Tímto chtěl dvorný kmet naznačit mocnost zpěvu Malibrancina.

Pasta. Jak znamenitě tato proslavená zpěvačka v operách hrála, dosvědčuje výrok věhlasného herce Talmy, jenž o ní pravil: „To je paní, u nížto se ještě něčemu naučiti mohu.“

Tartini. Tartini platil svého času za největšího virtuosa na housle v Itálii a dával vždy přednost významnému přednosu, než umělostkám na housle. Výteční italsí virtuosové přicházeli často k němu, aby se před velkým mistrem slyšeti dali a jeho pochvaly si dobyli. Když byli na nejzvláštnější způsob smyčec vedli a všechno své umění na odív postavili, říkával obyčejně zcela chladně: „To je brilliantní a valné; avšak ničehož jsem při tom necítil.“

Listárna.

Sl. zpěv. spolku v B. Nápravníkovy sbory: „O radostné cestování,“ — „Vávra,“ — „Zrušení slibu“ vyšly nákladem p. Fleischra v Praze a stojí 1 zl. 20 kr. — Sl. zpěv. spolku v P. Netištěných sborů máme hojnost, jmenovitě sbory od Vašáka st., Kalivody, Škroupa, Sokola, Al. Hniličky atd. Opisy obstará naše kancelář pro opisování. — Pánům divadelním ochotníkům v T. Divadelní netištěné kusy, nacházejí-li se v archivu Pražského divadla, bude možná Vám opatřiti, jmenovitě: Paní Marjánka, — České Amazonky, — Remeslnická merenda, Loupežníci atd. — Panu kap. R. v Za... Overtury od slovanských skladatelů obdržíte v naší kanceláři v rozličném aranžování. Overturu „Vlastn“ od Nápravníka můžete též v sextettu obdržeti. Také též overtury od Vojáčka, Moniuszki, Aberta atd. — Sleč. Marii L. v M. Duettů pro ženské hlasy není mnoho; máme toliko tři od Viléma Blodka.

Pozvání k předplacení.

Žádáme ctěné p. odběratele, kteří ještě na druhé půlletí „Dalibora“ nepředplatili, by laskavě své předplacení obnovili. Předplacení pololetně s poštovní zásilkou obnáší 1 zl. 70 kr.

Expedice.